

REFORMA REFORMEI ROMÂNEȘTI

**care a produs dezindustrializarea
economiei naționale
și a provocat un deficit extern
de 157 miliarde dolari**

Ediția a 2-a revizuită și adăugită

DIONYSIUS FOTA
Membru de onoare al
Academiei Oamenilor de Știință din România

REFORMA REFORMEI ROMÂNEȘTI

**care a produs dezindustrializarea
economiei naționale
și a provocat un deficit extern
de 157 miliarde dolari**

Ediția a 2-a revizuită și adăugită

EDITURA UNIVERSITARĂ
București, 2011

Responsabilitatea asupra conținutului lucrării aparține autorului.
Costurile de editare, tipărire, difuzare și TVA au fost suportate de autor.

Copyright © 2011
Editura Universitară
Director: Vasile Muscalu
B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33,
Sector 1 , București
Tel./Fax: 021 – 315.32.47 / 319.67.27
www.editurauniversitara.ro
e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

EDITURĂ RECUNOSCUTĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR (C.N.C.S.I.S.)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

FOTA, DIONYSIUS

Reforma reformei românești / Dionysius Fota. - Ed. a 2-a, rev. și
adăugită. - București : Editura Universitară, 2011

Bibliogr.

ISBN 978-606-591-272-4

338(498)

© Toate drepturile asupra acestei ediții din lucrare sunt rezervate Editurii Universitare

---

Distribuție: tel/fax: (021) 315.32.47
(021) 319.67.27
comenzi@editurauniversitara.ro

ISBN 978-606-591-272-4

Copertele I & IV: Edmund-Oskar Fota. Graficul cu evoluția dintre anii 1901-2009 a indicelui Dow Jones, publicat de Le Monde Diplomatique, în „Atlas der Globalisierung, 2009.

CUPRINS

Cuprinsul	5
Prima Verba	9
Prefața autorului la a doua ediție	13
Cuvântul autorului la ediția 1-a	15
Partea 1-a Cum s-a prăbușit economia națională a României	21
1. Raportul în care se află economia națională a României față de celelalte economii ale lumii.....	21
2. Ordinea economică - parte componentă a ordinei globale a societății omenești	29
3. Indicatorii prin care este urmărită crearea de valoare adăugată într-o economie națională	31
4. Cum ar trebui văzută și urmărită o economie națională după ce a fost adoptat sistemul European de Conturi 1995	38
5. Efectele unor cauze care au la bază monopolul tipăririi dolarului	48
6. Deosebirea dintre recesiune și criză economică	48
7. Ce poziție ar trebui adoptată în România față de creșterea consumului intern pe datorie?	50
8. Scopurile care justifică existența unei economii naționale	54
9. Efectul cotei unice de impozitare asupra bugetului național și în crearea condițiilor de declanșare a crizei provocate de imposibilitatea restituirii datorilor externe	54
10. Ce măsuri ar fi trebuit luate urgent pentru ca economia să poată ieși din criză	55
11. De ce este importantă în administrarea țării, cunoașterea principiilor macroeconomiei	56
12. Introducerea cotei unice motivată printr-o teorie dovedită falsă!	58
13. Nu avem atâția bogați încât să dăm la toți săracii pe care-i avem” a declarat fostul ministru de Finanțe, Sebastian Vlădescu	64
14. Ingineria financiară aplicată între anii 1997-2010, în vederea sprijinirii îmbogățirii și creierii de avere în proprietatea unei noi generații de capitaliști	71
15. Dintr-o organizare anapoda nu puteau fi obținute rezultate mai bune!	74
16. Evoluția prelevărilor de venituri pentru Bugetul național consolidat	75
17. Care sunt regulile după care sunt colectați acești bani și cât de corecte sunt acestea	75
18. Cum complică diletantismul și abuzurile existența economiei naționale	80
19. Din ce fonduri sunt plătiți bugetarii României și cum se explică puținătatea acestora	81
20. Poziția consumului de bunuri în procesul de dezvoltare al unei economii naționale	81
21. Importanța impozitelor și modul eronat de impunere și colectare a lor în România	82
22. Incompetență, nepăsare sau tactică de tergiversare?	92
23. De ce industrie și nu servicii?	93
24. De ce nu seamănă venitul național rezultat din calcule cu cel real care se distribuie.....	93
25. Evaluarea în bani a nevoilor de consum ale economiei naționale a României	95
26. De ce salariile și dotările bugetarilor nu vor putea crește decât după ce crește PIB-ul ?	97
27. De ce este importantă pentru guvern, structura de venituri a locuitorilor țării?.....	98
28. Cauzele reapariției spre finele secolului XX a teoriei autoreglării pieței libere	99
29. Modelul bolivian de aplicare a doctrinei șocului, luat ca exemplu și de către unele țări foste socialiste din Europa printre care și/sau mai ales România	101
30. În favoarea cui au fost gândite măsurile prevăzute în Consensul de la Washington	105
31. Contradicțiile dintre modelul lui John Williamson și regulile proceselor de tranziție	106
32. Observații și prezentarea succesiunii politicilor financiare (fiscale, monetare și valutare) în cadrul proceselor de tranziție, recomandate în anul 1991 de Ronald McKinnon	108
33. Liberalizarea schimburilor externe	110
34. Liberalizarea în economie	111

35. Politicile de creditare și subvenționare în economie	113
36. Creșterea ponderii proprietății private asupra mijloacelor de producție	113
37. Perfecționarea necinstei pe baza legilor adoptate de parlamentari diletanți sau corupți	114
38. Ce înseamnă să nu știi că nu știi, ceea ce ar trebui să știi!	116
Partea a 2-a Factorii economici care influențează mărimea salariilor	120
1. Competitivitatea la export a producției autohtone, factorul de care depinde mărimea salariilor în țările ale căror economii naționale sunt în curs de dezvoltare	120
2. Rolul produselor industriale cu multă valoare adăugată, în stabilirea nivelului salariilor din economiile naționale ale țărilor în curs de dezvoltare	120
3. Legătura dintre productivitate, cerere, posibilități financiare și curs de schimb	121
4. Legătura dintre consum, industrializare și dezindustrializare	125
5. De ce trebuie adaptate prețurile de pe piața internă la puterea de cumpărare a salariilor din țară și nu la nivelul prețurilor din țările dezvoltate	128
6. Efectul Balassa-Samuelson	130
7. Cum trebuie evitată căderea „din lac în puț”	131
8. Introducerea automată a salariilor și prețurilor din occident nu pot fi susținute de o economie națională subdezvoltată	137
9. În favoarea cui trebuie să lucreze o economie națională?	141
10. De ce în secolul XXI, îmbunătățirea pregătiri profesionale trebuie să fie permanentă.....	143
Partea a 3-a De ce are nevoie de țeluri economia națională a României	147
1. Cum ar trebui privită astăzi și tratată mâine economia națională a României	147
2. Cum a fost împinsă înaintea societatea după a doua conflagrație mondială din sec. XX.....	148
3. Subdezvoltarea economică a unei țări reprezintă cartea de vizită a politicienilor incorecți și a guvernelor alcătuite din oameni diletanți, ignoranți sau cinici	151
4. De ce viitorul viitorului depinde de ceea ce se face în prezent	152
5. Viitorul omenirii în viziunea unor adepți ai fundamentalismului pieții	156
6. Cum ar trebui privită și tratată economia națională a României?	159
7. Suprimarea industriei balastul care a tras la fund economia națională	159
8. Câteva probleme generale care ar trebui cunoscute pentru a se putea înțelege ce se întâmplă într-o economie națională	161
9. De ce este nevoie de o strategie pe termen lung, de dezvoltare a economiei naționale	169
10. Cum se întrepătrunde și se influențează activitatea guvernului cu economia națională	170
11. Nimic nu se poate realiza fără ca în prealabil să existe un proiect sau program	171
12. Numai cunoașterea cauzelor crizei face posibilă identificarea măsurilor de prevenire a intrării în faliment a economiei naționale dar și a soluțiilor de reabilitare a acesteia	173
13. România și criza financiară care s-a declanșat pe Wall Street	176
14. Evoluția în 20 de ani a „Valorii Adăugate” calculate în prețuri constante 1989	176
15. Reforma unei economii naționale are alte căi și alte reguli decât reformele din alte domenii.....	180
16. De ce acordurile cu FMI și acordul de aderare la U.E. nu pot fi viziunea strategică care are nevoie România în vederea organizării dezvoltării economiei naționale	186
17. Cum ar putea arăta țelul final și țelurile intermediare ale dezvoltării de durată a economiei naționale a României	189
18. Cum poate ieși o economie națională din recesiune	194
19. Postulatele pe care locuitorii României ar trebui să le învețe și să-i orienteze în viață.....	195
20. De ce capacitatea și puterea de consum a populației țării, sunt decisive în motivarea creșterii ofertei	196
21. Rolul investițiilor și câteva condiții de care trebuie ținut seama	198
22. Eficiența investițiilor	199
23. Politica de impulsioneare conjuncturală în scopul stimulării reluării producției	202

Partea a 4-a Măsuri și soluții de ieșire din criză și de redresare a economiei naționale a României în perioada 2010-2015	208
1. Măsuri de recredibilizare a instituțiilor statului	211
2. Măsuri de recredibilizare a sistemului Financiar-Bancar	216
3. Măsuri de recredibilizare a economiei naționale	219
4. Măsuri de perfecționare a organizării și managementului macroeconomic	222
5. Măsuri de perfecționare a statului de drept	226
6. Măsuri și soluții de reabilitare a agriculturii	233
7. Valorificarea potențialului țării de resurse naturale	239
8. Măsuri de redresate a industriei autohtone	241
9. Măsuri de perfecționare a armatei	247
10. Perfecționarea activității sindicale	248
11. Atragerea bisericilor în politicile culturale și sociale ale țării	250
Anexe	252
Copii foto de pe câteva scrisori de confirmare a primirii în anul 2010 a cărții „Măsuri complexe de stopare a crizei și soluții de reabilitare a economiei naționale”, autor Dionysius Fota, Editura AOȘR, București, 2010.	252
1. Ministerul Justiției.....	252
2. Ministerul Agriculturii și Dezvoltării rurale.....	253
3. Ministerul Apărării Naționale.....	254
4. Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului.....	255
5. Consiliul Economic Legislativ.....	256
6. Academia de Științe Agricole și Silvice.....	257
7. Blocul Național Sindical.....	258
Bibliografie selectivă	259

PRIMA VERBA

Pentru ca o economie națională să fie considerată sănătoasă este necesar ca în cadrul ei să existe și să se vadă o anumită legătură între eficiența economică (și deci rezultatele acesteia) și eficiența socială (care nu poate exista fără rezultate bune ale economiei naționale) care dezvoltă în paralel și un standard cultural superior, plus eficiența în domeniul protejării mediului înconjurător care depinde material de eficiența economiei naționale și moral de eficiența socială.

Oamenii nu se nasc eficienți ci se formează în timp și în societate. La fel și societatea umană. În situația de a fi categorisită ca fiind o economie sănătoasă sau nesănătoasă, se poate afla orice economie națională, pentru că „sănătatea” asta se obține gradual (pas cu pas) de la stadiul de economie agrară până la stadiul superior de dezvoltare post industrială.

Existența unei economii naționale este justificată numai dacă rezultatele sale servesc interesele materiale, sociale și culturale ale tuturor locuitorilor țării și anume:

1. Să asigure populației țării, bunurile și serviciile de care aceasta are nevoie ca să trăiască;
2. Să dea posibilitate persoanelor de vârstă activă, să desfășoare în interiorul țării o muncă utilă de pe urma căreia să obțină veniturile de care au nevoie ei și familiile lor ca să trăiască;
3. Să facă posibilă realizarea de către stat a funcției sale sociale, adică de a contribui la acoperirea nevoilor fundamentale ale persoanelor inactive și a celor cu venituri mici (bătrâni, copii, handicapați, elevi, studenți, militari în termen, soții fără serviciu, șomeri).

Prezenta carte este o analiză cauză-efect, folosind indicatorii evoluției economico-sociale a României după anul 1989, analiză în urma căreia autorul, Dionysius Fota, a separat și grupat trei cauze generale care au dus la îmbolnăvirea economiei naționale și la o sărăcire a unei mari părți din populație: 1. Necunoașterea corectă a sistemului economic pentru care s-a optat după revoluția de la finele anului 1989; 2. Dilematismul și incorectitudinea multora dintre persoanelor decidente în stat; 3. Ineficiența modelelor adoptate pentru distribuirea și utilizarea resurselor naturale, materiale, financiare și umane ale țării.

Autorul cărții este un cercetător care trăiește de peste 21 de ani în Germania, dar până la pensie a muncit în România, din care 25 de ani a lucrat în cercetarea științifică tehnică aplicativă și fundamentală. Cunoscând nu numai economia națională a României și sistemul de economie de comandă care a funcționat până în anul 1990, dar și a economiei de piață și a modului în care aceasta a evoluat și s-a consolidat după anul 1949 în Germania și în țările situate în jurul fluviului Rin, autorul condamnă ușurința cu care guvernele României au acceptat pachetele de măsuri impuse de FMI în cadrul acordurilor Stand by și punerea în aplicare a obligațiilor punctuale înscrise în programele ASAL și FESAL, dar și lipsa de coerență între deciziile de creștere a prețurilor produselor prin decizii luate de guvern (creștere de accize, TVA și CAS) și reducerea permanentă a puterii de cumpărare a gospodăriilor populației.

Așa după cum s-a văzut, liberalizarea grăbită a comerțului exterior prin care piața internă a fost deschisă importurilor care au substituit producția autohtonă, a produs în 20 de ani un consum pe datorie egal cu un deficit total de export de 157 miliarde dolari și a provocat dezindustrializarea economiei naționale care a determinat desființarea unui număr de 4.141.500 locuri de muncă din 8.232.000 existente în anul 1989. Și pentru că până în anul 1990, economia națională nu a fost una dezvoltată (locul 39 în Europa dintr-un total de 42 de țări), țelul principal al României trebuia să fie după 1989, creșterea și dezvoltarea economică pentru a putea ajunge din urmă țările dezvoltate din Uniunea Europeană. Fără bani sau cu bani puțini, nu se pot face investiții productive, nu se pot plăti importurile de materii prime și energie, nu se pot plăti salariile bugetarilor și pensiile foștilor salariați, ca să nu mai vorbim de cultură, artă și despre întreținerea patrimoniului. Iar gospodăriile populației nu vor reuși să aibă suficienți bani care să le ajute să-și îmbunătățească nivelul de trai.

Desființarea CAER-ului fără ca în prealabil să se fi încheiat contracte bilaterale între țări pentru ca produsele contractate să fie realizate și exportate în anii 1990 – 1992, a reprezentat pentru România un minus cumulat de valoarea adăugată egal cu 1/5 din PIB-ul primilor 3 ani de după 1989, și a produs

un deficit de export net de 7,6 miliarde dolari și desființarea în acei 3 ani, a 1.695.000 de locuri de muncă.

Alcătuit aproape 100% din începători, primul guvern de după 1989 nu a știut să-și protejeze sursele de venituri ale Bugetului național și dintr-un populism naiv și-a cedat drepturile de proprietate conducerilor întreprinderilor statului și a liberalizat dreptul de decizie al acestora în probleme pe care nu le cunoșteau, creând o concurență între acestea și acele decizii ale statului care au produs desființarea Capitalului circulant (care se consumă într-un ciclu de producție), obligarea întreprinderilor de a restitui salariaților părțile sociale (care a produs decapitalizarea economiei), creșterea dobânzilor la credite datorită inflației produse de cantitatea mare de bani care a ajuns pe piață prin creșterea nemăsurată a salariilor, prin restituirea părților sociale, prin importul pe datorie și subvenționarea prețurilor bunurilor de larg consum importate.

Analiza rezultatelor obținute de economia națională în ultimii 20 de ani, l-au dus pe autor la concluzia că dezindustrializarea României se deosebește fundamental de dezindustrializarea țărilor cu economii naționale dezvoltate. Atunci când în țările dezvoltate, piața bunurilor industriale de folosință îndelungată se reduce prin saturare, fabricile respective și furnizorii lor din amonte rămân fără cerere și ca atare producătorii respectivi rămân fără obiect. În aceste țări rămân totuși producțiile de masă care acoperă trebuințele de bază ale locuitorilor lor și înlocuirea în timp a dotărilor gospodăriilor populației uzate fizic sau moral.

În România, o țară în care producțiile de masă au fost realizate numai în industria alimentară și parțial a confecțiilor, dezindustrializarea a cuprins toate sectoarele și domeniile existente, numai datorită substituirii producțiilor autohtone prin importuri. Din cauza unor politici absurde și anti naționale practicate de unele din guvernele României, producția pentru export a primit în România o importanță mai mare decât producția pentru consumul intern.

Datorită acestui fapt, ponderea în PIB-ul țării a valorii adăugate de sectorul agrar și sectorul industrial a scăzut de la 62,30% din anul 1990 la 28,72% în anul 2008. Scăzând din această producție valoarea exporturilor, pentru consumul intern reducerea acestei ponderi a devenit catastrofală, deoarece de la 45,67% în 1990, s-a ajuns ca în anul 2008 să mai fie doar 3,33%! Din această cauză, orice dereglare a relațiilor externe sau orice criză financiară internă sau internațională, face imposibilă asigurarea pentru consumul intern a unui minim de bunuri care să acopere nevoile de bază ale oamenilor și nu mai poate asigura bugetului național și bugetului de asigurări sociale, veniturile necesare cheltuielilor guvernamentale curente, cum ar fi salariile. Or toate aceste particularități ale economiei naționale a României, constituie de fapt cauza majoră a crizei economice declanșate în anul 2009.

Influența crizei financiare internaționale asupra economiei naționale a României, spune d-l Dionysius Fota, se va resimți abia atunci când va fi nevoie de credite pentru plata datoriei externe sau pentru achiziționarea unor mărfuri din import.

Ne convine sau nu, asta este situația și de la acest stadiu trebuie gândit nu numai viitorul îndepărtat dar și cel apropiat.

În concepția lui Dionysius Fota-autorul acestei lucrări, primul pas ce trebuie făcut în fundamentarea strategiei de dezvoltare pentru ca economia națională să producă anual un plus de valoare adăugată evaluată în bani reali (în opoziție cu cele trei strategii de dezvoltare durabilă concentrate pe cheltuielile necesare realizării obiectivelor propuse), trebuie să fie stabilirea mărimii medii reale a venitului pe locuitor care urmează să fie realizat (fără economia de autoconsum și economia speculativă) din care să rezulte un salariu în monedă națională, care să poată să susțină un anumit nivel al consumului mediu și să permită totodată și o economisire (prin CEC sau o Bancă comercială), care să poată fi folosită la crearea de către instituțiile bancare a creditului necesar investițiilor pe termen lung, baza de dezvoltare a oricărei țări.

Și pentru ca partea economisită din veniturile populației și agenților economici să crească de la an la an, este nevoie ca și consumul zilnic al populației să crească aproximativ în același ritm pentru a stimula continuu oferta producătorilor interni și a confirma că strategia de dezvoltare este corespunzătoare. De fapt, prin strategia de dezvoltare, autorul înțelege stabilirea țelurilor finale și intermediare pe care trebuie să le atingă în diferite etape dezvoltarea sectoarelor și domeniilor economiei

naționale, în scopul orientării producătorilor pentru ca aceștia, la nivel de microeconomie, să-și poată programa atât produsele și serviciile pe care le vor realiza cât și sumele de bani necesare pentru investițiile anuale în menținerea capacităților de producție existente, dar și a investițiilor în infrastructuri. Prioritatea investițiilor în producție în raport cu infrastructurile, se datorează faptului că sumele investite în infrastructuri nu exercită și un rol de multiplicare a cererii și pe anii următori, așa cum se întâmplă cu investițiile în capacități de producție.

În concluzie, putem afirma că în concepția domnului Dionysius Fota (pe care o putem împărtăși sau nu) prioritatea principală pe care trebuie să și-o propună strategia de creștere a valorii adăugate în economia națională a României, pe termen lung sau mediu, trebuie să fie reluarea industrializării și interzicerea cheltuirii banilor publici prin achiziționarea prin intermediari și instituirea obligativității ca întreprinderile și instituțiile statului să nu mai facă achiziții decât direct de la producători, așa cum procedează Republica India care a reușit prin această măsură să reducă și să limiteze corupția funcționarilor statului și din administrațiile locale..

Autorul constată că economia națională are o evoluție nesănătoasă făcând corelația dintre economia nominală și cea reală. Economia reală o sintetizează cu rata de creștere a PIB, iar economia nominală cu rata inflației. Împărțind rata inflației la rata de creștere a PIB, autorul constată că acest indice, care ar trebui să fie cât mai apropiat de 1,0, este negativ și subunitar pentru România, lucru ce presupune o schimbare calitativă în politica economică a țării, pentru ca întreprinderile care formează microeconomia să funcționeze și să producă.

Ca atare, orice strategie de dezvoltare a României trebuie să insiste ca guvernul să-și ia în serios rolul de inițiator și coordonator al politicilor macroeconomice fără de care microeconomia și gospodăriile populației nu pot funcționa ca să creeze valoare adăugată și respectiv consum pentru întreținerea cereri și a creșterii. Aceasta ar asigura o reacție adecvată a populației și agenților economici la politicile respective și realizarea obiectivului privind îmbunătățirea substanțială a indicelui de corelare dintre rata de creștere a PIB și cea a prețurilor de consum.

După Dionysius Fota, involuția economico-socială a României în perioada 1990-2010 impune cu necesitate o **schimbare radicală în filozofia politicilor macroeconomice**, lucru ce presupune în primul rând ca aceste politici să țină cont de interesele economice și sociale ale locuitorilor țării și abia în al doilea rând de interesele comunității internaționale. Inegalitatea dintre stadiile de dezvoltare ale economiilor naționale ale țărilor lumii, face imposibilă adoptarea în toate țările a acelorași politici economico-financiare. În sprijinul acestor argumente este de ajuns să amintim că în perioada 1990-2010 dezindustrializarea economiei naționale, a redus numărul salariaților cu aproape 49% și i-a transformat în consumatori de buget, iar pentru acoperirea consumului intern s-a apelat la importuri (deficit extern de 157 miliarde dolari). În această situație, reducerea impozitelor directe pe veniturile mari, prin care statul a făcut un cadou inimaginabil oamenilor cu venituri mari a favorizat o creștere concentrată a acumulărilor prin intermediul cărora România și-a creat propria clasă de capitaliști.

Tot din cartea domnului Fota mai aflăm că în mod normal, într-o țară în curs de dezvoltare, investițiile străine pot fi nu numai un factor important al creșterii economice a țării, dar din punct de vedere al veniturilor disponibile, dreptul acestor investitori de a-și încasa redevențele (care decurg din calitatea de proprietari sau acționari) diminuează în mod paradoxal veniturile care rămân să fie distribuite în țară, afectând astfel în mod direct mărimea în minus a salariilor bugetarilor și a cheltuielilor guvernamentale.

Autorul constată că în România s-a ajuns (din voia guvernelor și nu a populației) la un grad alarmant de înalt de dependență socială, fapt dovedit de raportul dintre numărul de persoane asistate pe o persoană salariată, lucru care face să fie alocate mai puține resurse disponibile pentru alte activități finanțate de la buget, cum ar fi sănătatea, știința, învățământul etc. Atunci când resursele destinate protecției sociale nu sunt sustenabile, se pot deteriora echilibrele macroeconomice și poate crește inflația.

În sfârșit, domnul Fota consideră că în relațiile internaționale **România are nevoie de mai multă credibilitate**. Practica mondială demonstrează că o țară care nu are destulă credibilitate va trebui

să mai „importe” o parte din aceasta, cum ar fi de exemplu asigurarea credibilității autorității monetare a României, necesară atât de mult pentru creșterea economică.

Iată doar câteva din aspectele prin care domnul Fota ne demonstrează **„Cum s-a prăbușit economia națională”**, **„Factorii economici care influențează mărimea salariilor”** și **„De ce are nevoie de țeluri economia națională a României”** iar, în al doilea rând, care sunt **„Măsurile și soluțiile de ieșire din criză și de redresare a economiei naționale a României în perioada 2011-2015”**.

Toate aceste aspecte se deduc din preocupările autorului pentru binele economiei românești, preocupări pe care le vedem în vasta activitate publicistică în domeniul macroeconomiei concretizată în peste 150 de eseuri și articole, precum și din faptul că în ultimii cinci ani ne-a obișnuit cu câte o carte de macroeconomie pe an, adică:

„Cum se ruinează o economie națională prin dezindustrializare, importuri pe datorie și polarizarea societății în bogați și săraci”, Editura Universitară, 2007 (lucrare pentru care autorul a primit premiul „Nicolas Georgescu Roegen, din partea Academiei Oamenilor de Știință din România), „Introducere în macroeconomia comparată”, Editura Universitară, 2008, „Criza economică din România anului 2009”, scoasă împreună cu prof. univ. dr. Marius Băcescu, Editura Universitară, 2009, „Măsuri concrete de stopare a crizei și soluții de redresare a economiei naționale”, Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, 2010”, „Radiografia dezindustrializării României, cauza de bază care a declanșat criza economică actuală”, Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, 2010,” și acum „Reforma reformei românești”, Editura Academiei Oamenilor de Știință, 2011.

Probabil, stimatei cititori, vă veți pune întrebarea de ce după vârsta de 75 ani Domnul Fota dă dovadă de o asemenea maturitate științifică în abordare problemelor macroeconomice? Răspunsul este simplu: pentru că este un om care se limitează la muncă, luptă, idee și credință, este un om greu încercat, care concentrează în sine o parte din durerile omenirii. Pentru dânsul, omul trebuie să fie om în orice societate s-ar afla și de orice națiune ar fi el. În autorul acestei lucrări, sunt cel puțin doi oameni: omul ideilor și omul simțurilor (minte și inimă). Despărțirea omului de societatea în care viețuiește este o procedură potrivnică științei, în contradicție cu faptele, iar cu facla științei în mână ar trebui să-l așezăm acolo unde natura l-a pus în fruntea oamenilor „cu carte”.

Suntem deci în fața unei noi cărți interesante și originale (pentru că înglobează o serie de caracteristici necunoscute sau neluate în seamă în țara noastră), care merită citită deoarece este instructivă de la simplul cetățean la președintele țării și pune la îndemâna tuturor remediul pentru o suferință îndurată de toți la fel.

În încheiere, consider normal să felicităm autorul pentru efortul depus și la această carte și ne dorim să continuie și cu alte creații despre modul cum trebuie privită și tratată o economie națională în dezvoltare.

Mulțumim de asemenea, domnului prof .univ. dr. (general în rezervă) VASILE CÂNDEA, președintele Academiei Oamenilor de Știință din România, care o viață întreagă a sprijinit tot ce e nou în creația științifică, precum și Editurii Academiei Oamenilor de Știință din Romania pentru efortul făcut ca această carte să vadă lumina tiparului. Singurul lucru ce mai trebuie făcut este ca această carte să ajungă la cei ce au un anumit rol în redresarea economiei românești.

București 14 iunie 2011

prof.univ.dr. MARIUS BĂCESCU

Membru titular fondator al AOSR,

președintele Secției de științe economice, juridice și sociologice

Prefața autorului la a doua ediție

Goana românilor după produse din import și în primul rând a instituțiilor statului (guvern, parlament, armată, poliție, servicii de informații, justiție, instituții de sănătate, învățământ, cale ferată, regii pentru transport în comun, metrou, Tarom, ș.a.m.d.) și utilizarea de către stat în paralel cu moneda națională și a plăților în dolari iar din 2001 și a monedei euro, au scos după piață producția autohtonă, ceea ce a determinat nu doar reducerea și apoi oprirea producătorilor, dar și desființarea a cca. jumătate din locurile de muncă existente în 1989. Liberalizările puse în practică de guvernele Roman și Ciorbea înainte ca producătorii autohtoni să fie pregătiți pentru a face față concurenței producătorilor occidentali, plus măsurile anti-economice luate de guvernele României de a scumpi prețul mărfurilor prin impunerea de taxe și accize, și creșterea CAS la producători pentru a acoperi și neplata acestei taxe de către statul angajator, au accelerat acest proces de „înlocuire” care a dus la dezindustrializarea economiei naționale. Așa se face că la finele anului 2008, industria și agricultura autohtonă au ajuns să mai producă pentru consumul intern doar 3,3% din PIB, în loc de peste 45%. Din această cauză, orice dereglare a relațiilor externe sau orice criză financiară internă sau internațională, face imposibilă asigurarea pentru consumul intern a unui minim de bunuri care să acopere nevoile de bază ale oamenilor și nu mai poate asigura bugetului național și bugetului de asigurări sociale, veniturile necesare cheltuielilor guvernamentale curente, cum ar fi salariile. Or toate aceste particularități ale economiei naționale a României, constituie de fapt cauza majoră a crizei economice declanșate în anul 2009.

În cazul țărilor sărace sau subdezvoltate economic, influențele oricărei crizei financiare internaționale se transmit doar atunci când economiile naționale ale acestor țări au contracte de export încheiate cu țările afectate de criză și au fost nevoite să-și reducă sau să-și anuleze importurile, ori depind de programe finanțate de instituțiile bancare din țările implicate în criză sau sunt dependente de FMI „doctorul de bani al omenirii”, cum l-a numit Jeffrey Sachs, în „The End of Poverty” (Sfârșitul sărăciei), Penguin Press, N.Y., 2005.

De regulă, aceste categorii de țări sărace sau slab dezvoltate au de restituit datorii și până în anul 2009, principala sarcină a FMI a fost aceea de a face tot ce îi sta în putință, pentru ca țările datornice **să-și achite obligațiile către creditori**, cel mai utilizat procedeu fiind acela al acordării unui alt împrumut pe care să-l folosească la plata ratelor scadente.

Și ca să înțelegeți cum funcționează acest tip de ajutor FMI, iată un exemplu luat din datele statistice ale Băncii Mondiale. Între anii 1980-1986, un număr de 109 țări sub dezvoltate și cu datorii, au achitat creditorilor 658 de miliarde dolari în contul unor împrumuturi anterioare de 430 miliarde de dolari. Din totalul de 658 de miliarde plățiți, 332 miliarde dolari reprezentau rate la împrumuturi și 326 miliarde dolari reprezentau dobânzile scadente. Dobânzile care nu au putut fi achitate la timp, prin înțelegere cu FMI au fost transformate în datorie și ca atare, urmează ca mai departe dobânzile să fie plătite pentru noua valoare. Mărimea datoriei externe a țărilor respective ajunsese în 1986 la 1.440 miliarde de dolari, (adică de 3,488 valoarea împrumutului) așa că, cele 109 țări mai datorau creditorilor încă 882 miliarde de dolari! Plus dobânda.

Extrapolând rezultatele nefericitului experiment al celor 109 state sub dezvoltate, datoria externă a României către creditorii din străinătate care au ajutat guvernele României de după anul 2004 să creeze condiții de „trăit bine” unei minorități și să-și formeze propria clasă de capitaliști, va ajunge să fie la finele anului viitor (2012) egală cu cca.140 de miliarde dolari. Înmulțind această sumă cu multiplicatorul de 3,488 datoria și dobânzile pentru achitarea consumului pe datorie va ridica totalul de achitat către creditorii externi la enorma sumă de 488 de miliarde dolari! Împărțită la 21,5 milioane de locuitori, suma care va trebui plătită creditorilor externi de fiecare locuitor al țării va fi de 22.712,6 de dolari de persoană, indiferent dacă este nou născut sau pensionar, dacă este șomer sau salariat, agricultor sau primar, locuitor în mediul rural sau urban, ziarist sau proprietar, primar sau parlamentar, milionar sau cerșetor, alegător sau persoană care refuză să-și exercite dreptul de vot.

Împărțind aceleași 488 de miliarde dolari la cele 7.315.891 de gospodării ale populație existente în România, rezultă o datorie medie pe familie egală cu 66.757,85 de dolari.

Într-un discurs ținut în aprilie 2008 la Clubul economic din New York, fostul șef al Rezervei Federale al SUA, Paul Volker a declarat că, „Până la criza din New York, SUA fusese scutită de orice formă de criză financiară mai bine de 40 de ani. Prin contrast, actuala criză financiară reprezintă un punct maxim, în numărătoarea mea, a cel puțin cinci defecțiuni grave de importanță sistemică din ultimii 25 de ani- în medie, câte una la fiecare cinci ani. Avertizare că ceva la bază este greșit”. Și mai departe, a spus că, „E greu de demonstrat că noul sistem a adus beneficii excepționale economiei în general. Creșterea economică și productivitatea din ultimii 25 de ani au fost comparabile cu cele din anii 1950 și 1960, dar, în acele perioade, prosperitatea era împărtășită pe scară mai largă. Altfel spus, noul sistem financiar genial -în ciuda tuturor participanților săi talentați și a recompenselor sale bogate- **a picat la testul pieței**. Crizele financiare apar de regulă după un proces autosusținut de exuberanță a piețelor, marcată de acordarea și luarea a prea multor împrumuturi, care apar la rândul lor ca răspuns la dezechilibrelor economice ascunse. Statele Unite per ansamblu, au devenit dependente de cheltuieli și consum ce depășesc capacitatea sa de a produce. Rezultatul a fost o dispariție practică a economiilor personale, o creștere rapidă a importurilor și un deficit uriaș în balanța comercială. În final...nici-o scamatorie financiară nu poate susține pe termen lung ceea ce nu este sustenabil. Apare un punct de rupere. Excesele ipotecării sub-prime au ieșit la iveală, dubiile legate de valorile financiare s-au răspândit, iar economia a fost forțată să accepte ajustări – dureroase dar necesare. Și în concluzie a mai spus: Să nu pierdem din vedere partea plină a paharului- care poate fi rezultatul pozitiv al tuturor acestor tulburări. Excesele pieței sunt cu siguranță penalizate prin pierderi uriașe de bani și prestigiu. Plăcerile trecătoare ale îndatorării externe au fost scoase la suprafață. Prin forța circumstanțelor, comportamentul de cheltuire și consum al națiunii este aliniat la capacitatea noastră de a produce. Nevoia unei reforme de reglementare este recunoscută peste tot.”

„Știința economică a furnizat în mod neintenționat argumente susținătoare acestei lipse de responsabilitate morală”, a scris în anul 2010 Ioseph Stiglitz, laureat al premiului Nobel pentru economie în anul 2002. „O lectură naivă a lui Adam Smith (Avuția națiunilor) ar fi putut sugera că el îi absolvise pe participanții la piață de obligația de a se gândi la aspectele de moralitate. La urma urmei, dacă urmărirea interesului propriu duce ca o mână invizibilă la binele societății, tot ce are de făcut un individ - sau tot ce trebuie să facă - este să se asigure că își urmărește interesul propriu. Iar cei din sectorul financiar, se pare că tocmai asta au și făcut. Dar în mod evident, urmărirea interesului propriu – lăcomia – nu a dus la binele societății, nici în cazul acestui episod (activele toxice și desumflarea balonului imobiliar), nici în cel al scandalurilor anterioare cu World Com și Enron. În urmărirea propriilor interese private, bancherii au provocat o serie de consecințe sociale dezastruoase, iar urmărirea interesului propriu de către bancheri nu a condus la binele societal și nici măcar la binele acționarilor băncii. Atunci când există eșecuri ale pieței, cum ar fi externalitățile, consecințele (beneficiile și costurile marginale) unei acțiuni nu se reflectă pe deplin în prețuri. Eșecul unei bănci are efecte potențial dezastruoase asupra altora. Eșecul sistemului bancar - sau chiar numai eșecul potențial – a avut deja efecte îngrozitoare asupra economiei, a firmelor, a contribuabililor, a salariaților și a proprietarilor de locuințe”.

Și în aceste condiții, în anul 2011 (și deci cu un an înaintea alegerilor parlamentare din anul 2012) mai există încă în România parlamentari și partide politice care susțin menținerea cotei unice de impozitare, măsură prin care statul face anual un cadou în valoare de peste 14 miliarde dolari la un număr maxim de circa 7500 persoane și încurajează economia speculativă prin neimpozitare progresivă, care mai bagă în buzunarul speculatorilor un plus de 25,980 de miliarde de dolari, cum s-a întâmplat de exemplu, în anul 2009.

Cuvântul autorului la ediția 1-a

Nu știu eu prea multe despre taxe, dar măcar atâta știu, că atunci când cumpărăm produse fabricate în străinătate, noi luăm marfa și străinul banii. Când cumpărăm produse făcute în țară luăm și marfa și banii”.

Abraham Lincoln- Președinte al SUA

Cu 21 de ani în urmă când mi-am început ucenicia în cunoașterea tainelor ordinii economice care funcționează în societatea capitalistă industrială (care nu a existat vreodată în România nici măcar teoretic), opțiune la care am apelat din dorința de a afla cum funcționează la sursă economia de piață și dacă poate fi sau nu și socială atunci când se află în dezvoltare, nu m-am gândit nici măcar o clipă că peste câțiva ani voi putea fi pus în situația să spun și altora ce este de învățat, ce este de făcut și ce este de evitat. Pur și simplu eram impulsivat de curiozitatea omului care a dat de ceva nou și ar vrea să afle în plus și ce se află la „baza acelei construcții” și în „spatele fațadei”. În problema aceasta m-a ajutat și stimulat documentația la care am avut acces în Germania dar și experiența practică în tehnicile formale de cercetare și de documentare obținută în România până la pensionare (unde, după câțiva ani de producție, am lucrat un sfert de secol și m-am specializat într-un anumit domeniu al cercetării științifice tehnice aplicative). Fiind bolnav cronic și nesigur pe capacitatea mea fizică, în primii doi ani am umblat mai mult pe la instituțiile medicale dar și prin biblioteci și librării. După ce mi-am recăpătat vigoarea fizică, am început să mă gândesc și la ceea ce pot să fac și m-am decis să iau în serios preocupările mele socio-economice, pentru că din comparațiile făcute între ceea ce vedeam în Germania și ce știam că funcționase în România rezultau concluzii interesante.

În anul 1990, sociologul francez Matei Dogan scria că „percepem mai bine particularul în lumina generalizărilor deoarece comparația internațională crește de zeci de ori posibilitatea de a explica fenomenele politice. Observatorul care studiază doar o țară poate interpreta ca normal ceea ce de fapt apare comparatistului ca anormal. Și ceea ce este foarte familiar poate scăpa percepției”. De aceea „Was ist bekannt ist nicht erkannt”, adică, ce este prea cunoscut nu este recunoscut (înțeles) a afirmat Hegel. „Trăiți în Londra timp de un an și nu veți ști mai multe despre Anglia – a scris istoricul francez Fernand Braudel. Prin comparație, veți înțelege în lumina surprizei, unele din cele mai profunde și mai individuale caracteristici ale Franței, pe care înainte nu le-ați înțeles pentru că le cunoșteți prea bine”.

Fiind o preocupare privată (particulară) și neremunerată, nu mi-am făcut în 21 de ani un bilanț, pentru că nu mi-am propus țeluri intermediare. Am vrut doar să știu și să înțeleg și atât.

Pe parcurs, economia a devenit pentru mine nu numai o pasiune, ci și ceea ce americanul de origine austriacă Peter Drucker (unul din părinții managementului) a definit ca fiind o „a doua carieră pentru partea de viață de după pensionare, pentru oamenii care au practicat o muncă de înaltă calificare, care le-a indus anumite obiceiuri la care nu pot renunța fără să se simtă stânjeniți și frustrați” (P. Drucker, „The Age of Discontinuity”, New Brunswick, Transaction Publishers, 1994).

După o vizită în România efectuată în lunile septembrie și octombrie 1992, am ajuns la concluzia că majoritatea întreprinderilor care au funcționat în fosta economie de comandă a României (cu câteva excepții pe care le-am enumerat de mai multe ori) puteau trece cu ușurință la economia de piață, după operarea unor schimbări în structura lor birocratică dar și după corectarea unor legi adoptate în anii 1990-1992, plus organizarea unor creatori de piață care să asigure interfața dintre producători și instituțiile de credit, dintre producători și industria din amonte economiei și dintre producători și consumatori. Și curios este că atunci eram convins că mulți dintre românii care trăiau în țară ar fi putut ajunge la aceiași concluzie.

Cele mai multe măsuri care trebuiau luate în timpul tranziției erau necesare funcționării economiei naționale la nivel de macroeconomie. În acest domeniu urma să fie cel mai mult de adaptat la condițiile economiei de piață (creditare, investiții, locuri de muncă, calificare și recalificare, calitate, productivitate, comenzi, distribuire venituri, exporturi și importuri etc.).

Și tot atunci am mai auzit și citit în ziare că mulți dintre conașionalii noștri considerau că știau deja ce trebuie să se facă! În aceeași vizită, bătrânul profesor universitar Petre Bomboie, care în viața lui de profesor a fost de câteva ori decan și prorector și în anii 70 a participat la organizarea unei Universități

dintr-o țară africană condusă atunci de un intelectual, mi-a sugerat că ar fi bine să mă documentez și în problemele de valorificare a resurselor naturale din solul și subsolul unei țări cu ordine de societate capitalistă și economie de piață.

La îndemnul unor prieteni americani, dezamăgiți peste poate de începuturile tranziției și de stângăciile și gafele guvernelor de pe vremea Adunării Constituante, am început să scriu și să public din anul 1995, o serie de eseuri, analize și sinteze în săptămânalul pentru oamenii de afaceri din România, „Adevărul Economic” și din când în când și în trei cotidiane, publicând între anii 2008-2009 și 37 de „opinii” în săptămânalul Financiarul (cifra luată de pe internet).

În luna iunie 2010, am publicat sub egida Academiei Oamenilor de Știință din România, o carte pe care am intitulat-o „Măsuri Complexe de Stopare a Crizei și soluții de reabilitare a economiei naționale” în care am inclus și peste 230 de măsuri și soluții grupate în 10 categorii de probleme care au fost gândite atât pentru a ajuta economia națională să iasă din criza de natură endogenă care a coincis întâmplător cu criza financiară internațională dezlănțuită în anul 2007 în SUA, unde, între 2008 și 2009 a produs ruinarea a 81 din instituțiile financiare de pe Wall-Street.

Majoritatea lanțurilor de măsuri din acele 10 categorii amintite le-am stabilit prin analize cauză-efect și ocolirea sau ignorarea unora dintre acele măsuri sau soluții vor împiedica în mod sigur apariția rezultatelor scontate.

Din inițiativa conducerii AOȘR, câte un exemplar din carte a fost trimis spre informare și studiere, la toate persoanele de decizie din stat, din conducerea guvernului și a ministerelor, din conducerea celor două camere ale parlamentului, Consiliului legislativ, partidelor politice reprezentate în parlament, conducerilor Federațiilor și Confederațiilor sindicale, dar și la SRI și Procurorul General. În următoarele săptămâni, unele dintre aceste persoane au trimis președintelui Academiei Oamenilor de Știință, câte o scrisoare de apreciere și mulțumire, precum și promisiuni că „vor face și vor drege” și așa mai departe.

Cea mai mare surpriză negativă a fost faptul că liderii partidelor parlamentare și ai celor două Camere din Parlament, **nu au manifestat nici cel mai mic interes ori curiozitate** față de măsurile indicate ca necesare și nici față de măsurile care trebuiesc luate dreptat de către guvern și parlament, pentru înlăturarea cauzelor care au stimulat dezindustrializarea.

Prima surpriză pozitivă a apărut însă, abia în 8 iunie 2011, când președintele țării a vorbit despre criză și nevoia de locuri de muncă ca preocupare principală pentru guvernul României.

Intr-un articol din The New York Times Magazine din anul 1976 (reprodus în rezumat și de buletinul DIALOG-SUA vol.7 nr.2 din 1978 editată de Biblioteca Americană din București), Max Singer - fost președinte al organizației particulare pentru cercetare Hudson Institute și Paul Bracken cercetător în același institut, au publicat un eseu despre „Înțelegerea decalajului dintre bogați și săraci”. Printre altele, la întrebarea „de ce există sărăcie în lume ?” autorii aceluia raport au dat un răspuns mai amplu: „Lumea a fost întotdeauna săracă, iar procesul de schimbare nu s-a încheiat. Până în secolul trecut (sec.19) toate țările erau sărace după criteriile actuale.

Aproximativ cu 200 de ani în urmă, Occidentul a aflat ce trebuia să facă pentru a se îmbogăți. Și acele țări care au aflat primele și cum s-o facă s-au și îmbogățit.

Bogăția modernă este o născocire destul de recentă. În ipoteza că nu ar fi fost descoperită, am fi fost încă cu toții săraci. În principiu, scriau cei doi cercetători, în mod sigur, toate națiunile vor depăși hotarul dintre săraci și bogați în viitorii 100 sau 200 de ani. Pentru a reduce din acest decalaj, țările mai sărace au nevoie în principal de schimbări interne privind agricultura, îmbunătățirile funciare, irigațiile, creditele, investițiile și altele. Investițiile (rezidenților) din străinătate, deși importante, sunt suplimentare față de eforturile care trebuie depuse de înseși țările în curs de dezvoltare” (am încheiat citatul americanilor).

După cum știți sau vă dați seama, „România” este una din țările care nu a aflat înainte de anul 1990 ce era nevoie să facă pentru a se îmbogăți. Și acum în anul 2011, când populația și mulți oameni care lucrează în mijloacele de mass media sunt complect neinformați și în afara problemei (urmărind trecutul și nu viitorul), iar guvernul aflat în funcțiune cu sprijinul unei majorități parlamentare constituită după alte criterii decât democratice (pe care ei înseși le numesc soluții imorale), are un comportament naiv, de multe ori laș și contrar intereselor țării (care sunt diferite de ale FMI și ale lui Jeffrey Franks și

Consensului de la Washington) și nu dau loc la mai bine în secolul XXI. Mai ales că și programul actualilor liderii ai opoziției este tot ceva din domeniul maleficului (vezi de exemplu, dorința șefului PNL de a păstra cota unică și chiar de a o reduce, continuând politica guvernului anterior de ai ajuta pe „săracii bogați” să-și mai crească cu ceva averea).

În anul 2011, România are de corectat patru mari erori pentru a putea să speră că va fi capabilă să asigure bunăstare pentru majoritatea locuitorilor țării, măcar în viitorul apropiat.

1. Descreșterea în totalul populației active, a ponderii forței de muncă din agricultură, care a ajuns în anul 2001 la 42,3% (27,5% în 1989), adică aproximativ tot atât cât aveau în anul 1910 Danemarca (2,8% în 2009) și Suedia (2,2% în 2009), iar Germania în anul 1890 (2,2% în 2009).

2. Gradul redus de urbanizare al României a ajuns abia la gradul de urbanizare al Olandei din anul 1600, ceea ce înseamnă că un procent mare din populație are nevoie de construirea unui fond nou de locuințe care să le asigure confortul și utilitățile măcar la nivelul urbanului de azi (cu baie și wc în casă). Satelor din România le lipsesc infrastructurile de alimentare cu apă, canalizare și energie, precum și infrastructurile din transport și din telecomunicații. Or, toate aceste investiții nu se pot face înaintea creerii capacităților productive care lipsesc din economie.

3. România actuală nu mai are industria care să asigure locuitorilor țării bunurile și serviciile de care au nevoie ca să trăiască și nici locurile de muncă de unde forța de muncă activă să-și poată obține veniturile necesare vieții lor și a familiilor lor. Opțiunea tuturor guvernelor post-decembriste pentru bunuri din import și liberalizarea grăbită a prețurilor, a ratei de schimb și a schimburilor comerciale, au ruinat producătorii interni și a desființat jumătate din locurile de muncă. Și astea toate nu la ordinul CIA sau KGB, ci prin acceptarea prevederilor celebrului Consens american de la Washington impus de FMI prin programele ASAL și FESAL.

4. Desființarea formelor de organizare a producțiilor mari din agricultură și distrugerea mijloacelor fixe și de producție din acest sector prin punerea în aplicare a legii nr.18/1991.

Pentru ca această criză economică începută la finele anului 2008 să fi fost în România o simplă recesiune, ar fi fost nevoie ca toate aceste patru mari erori să nu se fi produs.

Pentru ca majoritatea populației țării să fi trăit bine, era nevoie să existe o industrie autohtonă puternică și producții de masă în domeniul bunurilor de folosință îndelungată, care nu au existat niciodată în România. Industria trebuia să ajungă să producă de 10 ori mai mult decât realiza în 1989. Prin dezindustrializare, ponderea valorii adăugate în PIB-ul total al țării raportat anual de industrie și agricultură, s-a redus de la 62,30% la 28,72% la finele anului 2008, ajungând în acest fel să reprezinte o scădere de 46,1% din PIB-ul anului de bază.

Cum din PIB-ul total de 1.310.276 milioane dolari produs în 20 de ani, exportul a fost egal cu 330.647 milioane de dolari, reprezentând o medie de 25,23% din PIB/an, din valoarea adăugată realizată anual, egală în anul 1990 cu 45,67% din PIB, în anul 2008 a mai rămas pentru consumul intern doar 3,33%, adică un procent de doar 7,29% din ponderea din anul 1990. Valoarea importurilor din anul 2008 a reprezentat în PIB 42,40%, care, adunat cu 3,33% din PIB-ul rămas după export din producția autohtonă, a însumat un consum total egal cu 45,73% din PIB, din care, 17,01% a fost pe deficitul extern net de 31.529 milioane dolari.

Așa dar, din neputința industriei și agriculturii, în anul 2008 un procent de 37,2% din totalul consumului național din acel an, a fost făcut pe datorie. Și asta fără cheltuielile făcute de guvern prin deficit bugetar, care au echivalat cu 5,7% din PIB, adică 10,5 miliarde dolari.

Dacă țineți seama că o parte din PIB este calculat prin similitudine și apreciere în valori virtuale, starea reală de azi a economiei naționale este „mai mult gri” decât „în revenire”.

Schimbarea de guvern de la finele anului 2008 trebuia să aducă o modificare a politicilor economice și în primul rând în domeniul reabilitării industriei și agriculturii. Nimic din ceea ce era necesar nu s-a întâmplat. În loc de investiții în capacități noi de producție sau făcut investiții în turism, în săli de sport și bazine de înot, în pârtii de schi și terenuri de fotbal dotate cu instalații de nocturnă în sate unde nu există nici măcar o echipă de amatori de fotbal.

În loc ca sectorul industrial din economia națională a României să fie consolidat în vederea reabilitării, între 31.12.2008 și 31.12.2009, industria prelucrătoare a pierdut 218.400 de locuri de muncă

și a ajuns să mai aibă 1.035.000 salariați (câți au fost și în anul 1950!) care reprezintă doar 23,7% din numărul total de salariați și 4,8% din totalul populației țării! De ce este greu de înțeles că situația aceasta nu au provocat-o agricultorii, muncitorii și funcționarii care lucrau în sectoarele economiei naționale, ci guvernele și parlamentele României?

Prin continuarea și în anul 2009 a importurilor fără limite, guvernul Boc a înregistrat și el un deficit extern de 15.432 milioane dolari, iar prin absența unei valori adăugate pe care să se plătească lunar impozitul pe salarii (desființat prin cota unică), a obținut și un mare deficit bugetar de -8,6% din PIB, adică 14.806 milioane dolari. Împreună aceste două cheltuieli pe datorie au reprezentat 30.238 milioane dolari, sumă care va trebui achitată în anii următori din bugetul țării. În același timp, statul a continuat să facă oamenilor bogați un cadou de peste 14 miliarde de dolari/an prin neimpozitarea veniturilor mari și a câștigurilor rezultate din economia speculativă și a salariilor fără măsură de mari ale unei minorități de câteva alte zeci de mii.

Și cum nici-un dezastru nu vine fără pagube colaterale, chiar din primul trimestru al anului 1990 s-a observat o radicalizare a luptei pentru putere a celor peste 240 de grupuri de interese formate ca partide, din care cca. 80 sau înscris să participe la alegerile parlamentare din 20.05.1990. Din nefericire, în toți cei 21 de ani care au trecut de atunci, radicalismul a fost la înălțime. Spre deosebire de cele petrecute în România, în Germania post belică, unde lecția tragică a radicalismului naziștilor de pe timpul republicii de la Weimar, au determinat elitele partidelor parlamentare și sindicatele de după al doilea război mondial, să adopte o atitudine moderată care a constituit factorul principal al instaurării unui climat propice pentru concertare și au împiedicat apariția unor conflicte ireparabile. Abuzul adoptării în România a unor legi organice prin ordonanțe de guvern sau asumării de răspunderi, plus absența medierii în cele două camere ale parlamentului, sunt exemplele care ar trebui să vă convingă să adăugați în Constituție câteva precizări în plus și în codul penal un articol care să pedepsească abuzul.

O altă cauză a insucceselor obținute de economia națională a României își are originea în lipsa de pregătire a miniștrilor și a deputaților și senatorilor în probleme de macroeconomie și stat de drept. Schimbarea de direcție produsă prin revoluția din decembrie 1989, a prins nepregătită nu numai populația ci și pe economiștii care trebuiau să cunoască noua orânduire.

Înainte de anul 1990, capitalismul și economia de piață, au fost prezentate ca forme de exploatare a proletariatului, iar proprietatea privată a fost considerată furt, așa după cum propovăduia la jumătatea secolului XIX anarhistul francez Pierre Proudhon (1809-1865). Din acest motiv, în Germania și în alte state dezvoltate, diplomele de absolvenți ai învățământului universitar juridic și economic din țările socialiste nu erau recunoscute. După unificarea celor două state Germane, personalul din justiția noilor landuri a fost transferat din landurile vestice, iar celor calificați în RDG, li s-a oferit să urmeze câteva semestre de masterat și numai după absolvirea acestora cu un examen de diplomă să-și poată practica mai departe profesia. Cine nu a vrut sau nu a putut, a trebuit să se apuce de altceva, de regulă ceva inferior calificării anterioare.

Desființarea în România a învățământului universitar de cinci ani și transformarea lui într-un învățământ de trei ani, caracteristic învățământului de subingineri, profesori pentru primele 2 cicluri de învățământ, dar și coborârea la același statut a avocaților, arhitecților și a științelor exacte ca matematica și fizica, plus înmulțirea fără limite a Universităților precum și a inițierii unor reforme gândite de amatori, a dus nu numai la degradarea pregătirii profesionale a absolvenților învățământului universitar din România dar și la cheltuieli inutile de fonduri.

Vrând să pară „moderni” multe cadre didactice și-au pregătit studenții de la facultățile de economie, pentru altceva decât pentru economia de piață. Iată ce scria în anul 2004 unul dintre acești neadaptăți foști profesori de socialism din regimul socialist. „Modernitatea - pe care Smith a întemeiat-o ideologic și pe care Marx a propus-o spre distrugere printr-o nouă ideologie - avea o structură eminentă industrială, agricultura fiind și ea supusă industrializării. Postmodernitatea - care nu a fost întemeiată de vreun ideolog revoluționar oarecare - are o structură economică bazată pe informații și servicii, industria clasică - generatoare de clasă muncitoare nemulțumită - tinzând să fie tot mai nesemnificativă sub raportul populației ocupate și a aportului la crearea de valoare adăugată. Se poate spune că visul marxist al eliberării muncitorilor de exploatarea capitaliștilor se apropie de realitate, de

vreme ce mașinile înlocuiesc masiv munca proletarilor, iar foștii proletari devin co-acționari sau cel puțin co-beneficiari ai procesului de producere a valorii adăugate. Se mai poate spune că sărăcia este un reziduu al capitalismului industrial primitiv, noua economie bazându-se masiv pe o clasă de mijloc puternic majoritară și pe două extreme sociale înguste ca pondere: „super bogații” și „săracii”. Evident, realizăm cu toții că noua economie nu este încă prezentă în România anulului 2004 și va trebui să construim cadrul necesar pentru a facilita apariția noilor structuri”. („Provocările noii economii” de N. Niculescu, text publicat în revista Prelegeri Academice, vol.3, nr.3, editată de Filiala din Iași a Academiei Române, 2004).

Sper că după lectura acestui citat vă explicați cum de a fost posibil ca în ultimii 15-20 de ani să apară în România atâția tineri adepți ai ultraliberalilor americani Milton Friedman și John Williamson. Pentru completarea informației și concluzii, mai adaug următoarele constatări statistice:

În ultimii 60 de ani, evoluția industriei în Germania a plecat de la o pondere de 49,6% în anul 1950 când a realizat o valoare adăugată de 49,91 miliarde dolari, a ajuns la 53,2% în 1960 când valoarea adăugată a crescut la 160,82 miliarde dolari, a scăzut la 41,1% în anul 1990 dar cu o valoare adăugată mai mare, adică de 996,88 miliarde dolari și mai departe a realizat o valoare adăugată de 1.427,97 miliarde dolari cu o pondere de doar 26,2% în 2005.

Forța de muncă concentrată în industrie a fost în anul 1933 de 40% și în agricultură de 29%. În anul 1950 în industrie lucrau 45% și în agricultură 22%. În anul 1970, în industrie au lucrat 48% și în agricultură 9%, în timp ce în anul 1990, un procent de 4% lucrau în agricultură și 43% în industrie. În anul 2000, ponderile au scăzut la 3% în agricultură și 33% în industrie.

În anul 1970 Germania a avut 60.650.000 de locuitori, în timp ce în 2000, au fost 82.150.000 de locuitori și deci un plus de cca.30%.

În SUA, în anul 1970 trăiau 203.235.298 locuitori care au realizat o valoare adăugată de 991 miliarde dolari, din care 3% în agricultură (29,75 miliarde în agricultură) și 35% în industrie, adică 346,85 miliarde dolari. În anul 2000 numărul de locuitori s-a ridicat la 281.550.000 de persoane și s-a produs o valoare adăugată de 9.601,5 miliarde dolari din care 25,2% în industrie, adică 2.419,6 miliarde dolari și în agricultură 1,6% sau 153,6 miliarde de dolari.. Forța de muncă din industrie a reprezentat 23,3% în anul 2000. În anul 2009 populația Statelor Unite a crescut cu 18,5 milioane și a ajuns la 304.060.000 persoane. Valoarea adăugată a fost de 14.256 de miliarde dolari, din care 1% în agricultură adică 142,56 miliarde dolari și 18% în industrie, adică 2.566 de miliarde dolari. Forța de muncă din industrie a fost de 21%.

Din compararea între ele a rezultatelor obținute în timp, se deduce ușor că atât sub aspectul populației ocupate cât și a volumului de valoare adăugată, industria nu și-a pierdut din importanță. Mai mult, o țară cu economia națională în dezvoltare nu-și poate depăși niciodată înapoierea fără industrie. Iar faptul că prin dezindustrializare economia națională a României s-a întors la performanțele din anul 1950, ar trebui să vă pună pe gânduri.

De zeci de ani, în toată lumea civilizată din Europa și din alte continente, nu se permite oamenilor să conducă un vehicul pe un drum public ori pe o cale aeriană sau navală, fără să posede o anumită experiență și fără să cunoască regulile și reglementările legale. Pentru ca o persoană să treacă de la statutul de doritor al practicării unei asemenea activități la acela de practicant (prestator) autorizat, a fost instituită obligația deținerii unui act sau autorizație care să certifice obținerea acestor competențe. Generalizarea acestei obligații a fost instituită ca urmare a concluziilor la care s-a ajuns după anchetarea de către oficialităților din diverse țări a accidentelor de circulație produse pretutindeni și a urmărilor grave ale acestora.

Datorită acestei reguli, pentru a conduce un automobil, o locomotivă, un vapor sau un avion s-a stabilit obligația ca viitori conducători de vehicule să urmeze în prealabil un curs de pregătire și să facă o practică sub supravegherea unei persoane cu experiență și numai după aceea să se prezinte la un examen pe care trebuie să-l promoveze pentru a primi un permis de conducere. Nerespectarea acestei reguli elementare, este sancționată atât material cât și penal.

Și existând un astfel de precedent, este normal să ne întrebăm și să vă întrebăm și pe dumneavoastră, din ce motive oamenii care decid în stat nu sunt întrebați înainte de a ajunge în funcțiile

respectiv, ce știu despre ordinea de stat capitalistă, despre economia de piață și problemele de macroeconomie de care trebuie să țină seama în activitatea lor viitoare, precum și despre statul de drept și Constituție, adică despre principalele domenii de care urmează să se ocupe? Ar accepta oare, liderii partidelor parlamentare din România (domnii Emil Boc, Marko Bella, Crin Antonescu, Victor Ponta și Daniel Constantin) să circule cu un automobil condus de o persoană fără permis de conducere? Dar când se îmbolnăvesc domniile lor, apelează la serviciile medicale ale unui cizmar sau ale unui medic?

Având în vedere că după alegerile parlamentare, deputații și senatorii de profesii foarte diferite și experiențe nule sau și mai diferite, sunt chemați să găsească soluții la problemele țării și să adopte legi pe care unii dintre ei nici măcar nu le înțeleg, din care cauză situația economico-socială de azi a țării a ajuns să fie deplorabilă, nu credeți că în anul 2012 când se încheie ciclul legislativ actual, ar fi cazul să se îmbunătățească calitatea și gradul de cunoaștere al viitorilor parlamentari? Pentru aceia dintre d-vs care ați uitat de înțelepciunea proverbelor și zicalilor românești, socotesc că este nevoie să vă amintesc o veche zicală țărănească de care ar trebui să țineți seama și care spune că „dintr-un bou mare, puternic, tânăr și frumos, nu se poate face niciodată un taur”!

Germania 01.07.2011

Dionysius Fota

Post Scriptum:

Pentru cititorii care își pun întrebarea de ce nu am analizat și rezultatele din ultimii 21 de ani a activității Președinților României în conducerea economiei naționale, doresc să le amintesc că prin articolul 80 din Constituția României, președintele țării nu are niciun fel de atribuții de guvernare. Potrivit acestui articol, rolul Președintelui României este:

Aliniatul 1. Președintele României reprezintă statul român și este garantul independenței naționale, al unității și al integrității teritoriale a țării.

Aliniatul 2. Președintele României veghează la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice. În acest scop, Președintele exercită funcția de mediere între puterile statului, precum și între stat și societate.

În conformitate cu prevederile aliniatului 1 din articolul nr.1 din Constituție, „Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor – legislativă, executivă și judecătorească – în cadrul democrației constituționale.” Dar, așa după cum probabil ați observat, în România nu este suficientă doar proclamarea separației puterilor, ci mai este necesar să mai fie „creat și un sistem de controale și echilibre ingenios alcătuite” (D.Korten, 1995), pentru a limita șansele producerii de abuzuri în cadrul celor trei puteri ale statului. Or asta înseamnă reglementare, a cărei legiferare ar putea fi tergiversată de puterea legislativă alcătuită din prea mulți diletanți sau lobiștii ai intereselor private ale corporațiilor sau ale unor persoane din rândul celor trei puteri, așa că nu este exclus ca în România, să mai treacă încă două trei decenii până se va reuși separația dispusă de art. nr. 1 din Constituție.

Autorul